

Și eu scriu despre cărți! (concurs de recenzii de carte)

De Profundis, de Oscar Wilde

Alexandra-Georgiana Fotea, 22 ani

Gândim în eternitate, dar înaintăm încet, odată cu timpul.

Poate că însuși acest citat guvernează cartea ce se lasă a fi prezentată. Poate că întocmai dorea Wilde să puncteze prin rândurile scrise în închisoarea de la Reading, rânduri destinate fostei... mereu actuale... iubiri, Lord Alfred Douglas.

Wilde își cunoaște zenitul îndeletnicirii sale în ale scrierii în anul 1891, atunci când romanul său, *Portretul lui Dorian Gray*, se afirmă și farmecă cititorii, Wilde ajungând să cunoască admirația și iubirea acestora până într-atât încât să fie aclamat în public cu atâta pasiune. Poate, chiar, cu atâta emfază, căci un iubitor adevărat nu își poate canaliza brusc, într-o cu totul altă direcție, admirația, atunci când descoperă că cel ce era idolatrizat și-a permis să-și aleagă propriul destin și propriul fel de a-și pava plăcerile vieții, de altfel, nevinovate. Spun nevinovate căci a iubi nu ar trebui să fie un păcat, ci, din contra, o minune lăsată de Divinitate tocmai pentru ca, prin ea, prin iubire, să ajungem pe cele mai înalte trepte ale Paradisului, să coborâm în cele mai întunecoase trepte ale Infernului. Doar astfel se poate spune, într-adevăr, că am cunoscut dragostea, că am înțeles-o de profundis până la cele mai aparent extravagante detalii. A iubi nu înseamnă a ocoli adevărul, ci tocmai a-l îmbrățișa, a alege să trăiești cu el sau să te lepezi de el, dar doar după ce l-ai cunoscut și ți l-ai asumat, căci poate despre asta este, la finele sale, dragostea, despre o comuniune a sufletelor, despre o împreunare a vieților în întregul acestora.

Astfel consider că Wilde și-a descris pasiunea, admirația față de iubirea sa incontestabilă, Alfred, după cum îl vom găsi prezentat de către autor în paginile scrise cu atâta patimă, precum un canon de pocăință pe care era obligat să-l parcurgă. Nu dorea să fie iertat de nimeni, poate doar de Dumnezeu, precum dorea chiar el însuși să-și cunoască iertarea, să-și cunoască eliberarea față de trecut, nu pentru că ar fi un regret, (căci, după cum am stabilit, iubirea nu poate fi considerată nicicând regretabilă), ci întocmai pentru că s-ar putea considera un timp pierdut. Timpul, pentru Wilde, este precum un prieten, așa și un dușman. Prieten pentru că alege să fie alături-ți și să te îndrume în decizii prin posibilitatea pe care ți-o oferă de a lua aminte la experiențe și de a le folosi, deopotrivă, pentru sau împotriva ta; un fel de maturizare la care ai acces, căci deții cheia-timpul, însă ușa pe care trebuie să o deschizi stă în

puterile tale să o recunoști ori chiar să o făurești, scândură cu scândură. Dușman pentru că, dacă alegi să-ți construiești un scaun, în loc de ușă, devine *un monstru gigantesc de nerecunoștințe* (William Shakespeare, *Troilus și Cresida*, Actul III, Scena 3), de reproșuri la adresa propriei persoane față de ceea ce ar fi putut fi dacă nu s-ar fi ales plictisul pe scândura scaunului, privitul la viitor cu indiferență specifică omului.

Întocmai precum o scrisoare de iertare a sinelui, dedicată celui ce a fost chiar piciorul de echilibru al scaunului superficialității lui Wilde, cartea se deschide în fața cititorilor ca o *conditio sine qua non* pentru aflarea adevărului ce a stat la baza relației dintre cei doi. Adevărul, firește, cunoaște mai mereu două fețe, nu pentru că nu ar purta cu el prezumția de veridicitate, ca într-un pleonasm acceptabil, ci pentru că, precum într-un proces juridic, adevărul *de facto* nu corespunde întodeauna cu cel ce s-a putut demonstra, creând aparența unei realități autentice. Astfel, autorul decide să se dezrobească de eludarea justeții printr-o participare nevoită la înștiințarea celor ce au fost ori au pretins a fi publicul său. Spun *participare nevoită* întrucât aceste rânduri nu au fost scrise pentru a servi drept o răzbunare sau, din contra, o împăcare cu Bosie (precum Wilde îl numea pe iubitul său), ci pentru a fi un chatarsis, o modalitate de prin care *psyche-ul* se poate elibera de neajunsuri ori de neîmpliniri, întocmai ca o regăsire a materiei din care a fost format. Întoarcerea la sine, la frumos (căci nu ar fi greșit să spunem că omul prin natura sa este demn de admirație întrucât doar ceva admirabil ar fi putut să se nască din mâinile Creatorului) este pe atât de imperioasă, pe atât de indomptabilă. Totuși, necesitatea aceasta se arată doar celui ce într-adevăr dorește o împăciuire a sufletului, a minții, cu ceea ce a fost căci doar acesta este cel ce merită liniștea viitorului, fie el unul trupesc, pe acest Pământ, fie el superior, când trupul se întoarce în pământ, căci este creat de acesta, iar sufletul în ceruri, căci este dat de acesta, regăsindu-se într-o nouă întrupare fiindcă *moartea este de neconceput dacă nu e legată într-un fel sau altul de o nouă formă de a fi* (Mircea Eliade, *Moarte, o coincidență oppositorum* în opera sa *Ocultism, vrăjitorie și mode culturale*).

Fiind conștient de dorința lui Wilde, de a nu face publică această epistolă, Robert Ross (Robbie), prietenul loial al lui Oscar trece peste deziderat și horărăște ca în anul 1905, la cinci ani după moartea prietenului său, să o publice. La o primă judecată, am considera actul lui Robert ca o dezonorare, o pată peste onoarea deja atinsă de procesul atât juridic, cât și psihic pe care Wilde a trebuit să-l purceadă în viața sa, un fel de învârtire a cuțitului în rana celui deja îndurerat. La o mai atentă privire, la cel puțin o încercare de înțelegere a motivelor ce l-au putut împinge pe Robert să ia această decizie, începem să conștientizăm situația ca fiind mai mult un privilegiu ce ni s-a adus nouă, cititorilor, spre a putea să privim asupra vieții lui

Oscar Wilde cu ochii superficiali ai celui ce nu a trăit pe propria piele, poate mai înclinați spre a găsi adevărul, care, de cele mai multe ori, este unul abscons. Am putea judeca taina aceasta a adevărului, am putea chiar să preferăm să ne dezicem de ea, să achiesăm la a spune totul mult mai direct, fără ocolișuri ori ascunzișuri, însă am limita viața la evident. Ori viața nu este pentru evident, este pentru mister, este despre arta de a găsi răspunsuri doar la întrebările care merită să fie adresate. Poate chiar astfel gândea și Robert Ross, poate chiar acesta considera *Ce s-a întâmplat, de fapt, în relația celor doi și cum s-au petrecut, de fapt, lucrurile?* o întrebare care merită să fie adresată. Prin urmare, publicarea scrisorii nu s-a resimțit ca o nedreptate redutabilă, ca o durere și mai pronunțată asupra răniilor prezente atât pe trupul, cât și pe sufletul lui Wilde. Rana celui mort oricum nu mai poate fi resimțită de acesta, căci tocmai lipsa simțămintelor, a uzului rațiunii, îl *condamnă* la a nu mai avea reacții față de ceea ce este omenesc. Prin esența sa, adevărul oricum rănește, indiferent de judecata celui ce îl poartă, pentru că tocmai de asta este adevăr, și nu minciună: să te faci să simți, ceea ce, eventual, refuzai a fi simțit. Putem să mai chibzuim asupra acestei problematice și prin ochii celui ce consideră că cel decedat continuă să sălășluiască în apele umanului chiar și după ce trupul a părăsit materia. Poate că Wilde rămăsese prezent, la adăpost ferit de răul deja proclamat, în imediata apropiere a casei sale și aștepta să vadă o reacție în timp asupra celor ce l-au măcinat cât era în viață. Sau poate nu îi păsa, nu considera că mai are un plus de adus vieții care oricum este sortită fugitivului. Robert Ross pesemne că a îmbrățișat varianta celui ce aștepta o reacție, iar întocmai el s-a considerat ca fiind cel mai capabil să o ofere. De aceea a și publicat epistola, oferind lumii ce e a lumii, adică nevoia de cunoaștere, de anihilare a tainei care prea puțin își mai găsește utilitatea între cei care consideră setea de cunoscut mai relevantă decât setea celui ce însuși a provocat-o. De cele mai multe ori, însă, a vrea să știm ceea ce s-a petrecut, ceea ce a convocat sumedenia de trăiri, se combină ca într-un lanț cu zale perfect egale alături de ceea ce a simțit acela ce le-a petrecut. Opera de față se prezintă întocmai, ca un *plusquamperfectum* a celor sus-menționate, mai mult decât un simplu adevăr, mai mult decât o simplă relatare a celor simțite. Un adevăr menit să schimbe, căci *în simțuri își are obârșia întreaga verosimilitate, întreaga bună-credință, întreaga evidentă a adevărului* (Friedrich Nietzsche în *Dincolo de bine și de rău. Aforisme și interludii*), iar opera aceasta dorește întocmai să trezească simțurile cititorului spre a-l provoca la a înțelege dincolo de aparențe, dincolo de vidul satisfăcător al credinței.

Întru totul ca un *hit et nunc, hit et ubique*, rândurile epistolei prezintă relația ce s-a consumat între cei doi, între Oscar Fingal O'Flaherty Wills Wilde și Lord Alfred Douglas. Pătrunzând-o și prin cele mai sensibile vene ale creației, o descoperim aproape segmentată în

două părți; prima, despre iubirea și fascinația ce i-a purtat-o autorul iubitului său, a doua, despre credință și împăcarea cu sinele, ca un *confessio peccati* menit să aducă sufletul la același nivel cu mintea, adică la pace. Nu întâmplător titlul ales de către Robert Ross pentru această scrisoare este chiar *De Profundis*, întrucât semnifică numele latinesc al Psalmului 130 din Biblia Catolică. Prin aceste versete se remarcă rugăciunea păcătosului către Dumnezeu spre a-l salva de *nelegiuirile* pe care le-a comis în timpul vieții, o așteptare a *îndurării* Divinității spre a făgădui iertarea trupească și a voi sufletului să răzbată pe ținutul fără de dureri. Precum *parfumul este istoria unei flori* (Emil Cioran în *Amurgul gândurilor*), așa și trăirile și emoțiile sunt istoria pe care omul o lasă pe pământ spre a permite publicului să simtă, să înțeleagă ceea ce odată a putut chiar el însuși trăi. Prin urmare, această scrisoare reprezintă, ca un tot unitar, formatat pe cele două segmente, o apologie adusă simțirii.

Prima parte, precum am decis să o evidențiez, constă în însemnările aduse de către autor parcă *celui mai iubit dintre pământeni*, însăși iubirii sale întruchipate în om, Bosie. De-alungul scrierii, se remarcă episoade precum cele ale călătoriilor și ale finețelor gustate de către cei doi, precum cel al îmbolnăvirii lui Wilde marcată de surprinzătoarea lipsă de empatie a *aproapelui*, ori cele ce au în prim-plan scrisorile, atât ale mamei lui Alfred, Sibyl Montgomery, cât și ale lui Oscar adresate iubirii sale.

Optez să încep periplul nostru în ale secvențelor elocvente scrierii întocmai prin a descrie scenele desfătării celor doi prin alegerile pe care le-au făcut, exact ca prin ochii unui cititor dornic, ca orice om, de aflare a tainelor ce stau în spatele unor simple acte. Poate mai mult desfătarea lui Alfred, poate mai mult alegerea lui Oscar. Țin să precizez acest aspect exact pentru a evidenția că, prin fastuoasele dejunuri la restaurante pariziene celebre, ori prin excursiile somptuoase, cel ce a avut cel mai mult de câștigat a fost tocmai Alfred care s-a bucurat de aceste exclusivități pe care el însuși nu și le putea permite. Tot astfel, consider că toate aceste desfătări au fost întru-totul alegerea lui Oscar, căci el însuși dorea să-și răsfețe iubitul, alegând să îi ofere struguri din import, vinuri din cele mai alese și mai scumpe și, prin urmare, tot ceea ce poate un om să îi ofere material mai de preț unui muritor asemenea lui. Prin acest răsfaț superficial, Oscar dorea să dea parcurs dorințelor lui Alfred, care, fără un temei, își găseau rădăcinile în cele mai sofisticate gusturi și nevoi. Astfel, superficialul gesturilor devine pentru autor singura modalitate prin care își putea atesta iubirea față de prietenul său care decide că materialul primează simțămintelor, iar emoțiile pot fi trezite mai curând printr-o *șampanie la Savoy, urmată de o lojă la un vodevil și de o cină cu șampanie* (iarăși) *la Willis's pour la bonne bouch*. Iată cum facilul are întâietate în ceea ce-l privește pe Lord și cum reclamă ca meritând aceste plăceri omenești considerate bine-meritate, chiar dacă

se plătesc atât din banii altei persoane, în speță Wilde, cât și din munca acesteia la care nu doar că nu a contribuit, dar a chiar și stopat-o.

Așadar, găesc necesară aducerea-n prim-plan a relatărilor autorului privind greutățile pe care iubitul său i le punea pe umeri, pe minte, odată ce își făcea simțită prezența atât fizică, atunci când nu îi lăsa libertatea atât de necesară omului, dar mai cu seamă scriitorului, spre a-și regăsi gândurile și a le transpune, cât și morală, încleștându-l într-un fel de conac al manipulării ca artă. Fără îndoială, lipsa propriului spațiu și, prin urmare, lipsa capacității de a se regăsi pe sine pentru a putea ca acest sine să fie transpus prin cuvinte, iar, mai apoi, pe pagini, au însemnat pentru Oscar Wilde un inimaginabil de dureros blocaj artistic. Pentru scriitor, arta reprezintă hrana sufletului și curajul de a fi vulnerabil, ori lipsirea de aceste poate magice satisfacții duce la pierderea sinelui, iar, mai apoi, la o uriașă îndurerare somatizată prin pierderea ca ființă.

De subliniat indispensabil este superficialitatea pe care Lordul o îmbrățișa cu atâta ardoare. El nu doar că este conștient de propria condiție, dar o face și publică cu fiecare ocazie, asemănându-se cu un Prinț al Crinilor (*Prințul Fleur-d eLys*), marcând, și de această dată, propria-i siguranță că nu este doar un simplu muritor, ci un fel de medicament absolut necesar societății, din moment ce găsește cu putință să se compare cu o floare de crin. Astfel am decis să valorific această scenă atât de pregnantă în ochii mei de cititor, întrucât crinul reprezintă un element fără de preț al istoriei antichității, fiind într-o strânsă legătură cu zeița Hera care, după cum legenda ne arată, alăptându-l pe fiul său, scapă picături pe cer, formându-se, astfel Calea Lactee, iar câțiva ajung pe Pământ, transformându-se în crini albi, simbol al purității și al tot ce este mai frumos pe lume. Prin urmare, iată nivelul de superficialitate la care nu doar că aspira Alfred, dar și impunea ca fiind un adevăr absolut despre propria sa persoană. Wilde era perfect conștient de ceea ce dorea acesta să proclame față de ceilalți, însă el însuși nu era un *celălalt*. Era chiar cel ce i-a fost alături atât de îndelungat timp și care îi știa cu adevărat atât plăcerile, cât și lipsurile, ajungând să-l cunoască, poate, mai bine decât orice altă persoană din viața sa. Prin urmare, era ferm convins că este încă o mască pe care acesta și-o atribuie doar pentru a face față cu atât mai mult lumii pe care el, Alfred, o vedea cu ochii celui ce vede în materie doar posibilitatea răsfățului trupesc, și nu desăvârșirea minții ca parte din acest tot unitar conex.

Scena în care Alfred de îmbolnăvește, iar Wilde îi este aproape, denotă iubirea și intensă grijă pe care acesta din urmă i-o poartă. Acesta decide să îi fie alături în fiecare clipă în care se simte rău, să îl sprijine și să contribuie efectiv la procesul de vindecare. Își răpește din timpul său alocat scrierii, alocat sufletului, și și-l prezintă pe tavă iubitului său, spre a se putea

folosi de el în scopul propriu, al vindecării. Prin urmare, Bosie se vindecă și își găsește alinarea în compania iubitului său care, expus fiind de-a lungul a mai multor zile, ajunge să se îmbolnăvească la rândul său, necesitând ajutorul celui pe care-l considera ca fiind aproapele său. Însă, se regăsește în fiecare dimineață singur, fiind nevoit să se descurce fără compania iubitului său, care, vindecat fiind, decide să se întoarcă la ospăturile cu care deja era obișnuit și care reprezentau, de acum, un stil de viață. Oscar reușește să se vindece, preparându-și ceaiuri singur și luându-și medicația stingher de ochii celui iubit, ajungând, la finele acestui episod, să înțeleagă că empatia nu este punctul forte al prietenului său. Cu atât mai mult, acesta înțelege că sentimentele pe care i le declara sunt, cel mai probabil, neîmpărtășite și că avea să fie acela din relație care iubește mai mult și încearcă mai mult. Dar, după cum iubirea este oarbă și nu ține cont de rațiune și calcule matematice, evită adevărul, și-anume nu doar lipsa empatiei, ci și lipsa sentimentelor de iubire și apreciere pe care ar fi trebuit ca, aflându-se într-o relație, fie ea și secretă, să fie prezente.

Consider că scenele scrisorilor pe care Wilde le primea de la mama lui Alfred ar trebui să-și găsească o oarecare origine și în ura pe care acesta din urmă i-o purta tatălui său, John Douglas, al IX-lea marchiz de Queensberry. Prin epistole scrise de Sibyl Montgomery trimise în taină lui Oscar, fără știința fiului acesteia, Bosie (după cum chiar ea l-a numit, această poreclă urmându-l întreaga sa viață), aceasta îi propunea, ori îl ruga chiar pe Wilde să se îndepărteze de fiul său, tocmai pentru a-l face să conștientizeze că viața nu e făcută doar din răsfățuri, ori maturitatea se impune odată cu vârsta și cu nevoia de a fi pe cont propriu, de a-și găsi un țel. *În niciun caz să nu afle Alfred că v-am scris*, căci acest adevăr ar fi însemnat tocmai pierderea încrederii fiului în aceasta, încredere pavată mai ales de ura pe care acesta o purta tatălui său, John Douglas. Având o completă autoritate asupra copilului său, se poate spune despre John că reprezintă arhetipul tatălui autoritar, care se impune chiar și fără temei în fața fiului, făcându-l adesea să se simtă ca neînsemnat, ca în umbra celui ce ar aspira să devină. Găsesc aici o paralelă necesară cu opera lui Franz Kafka, scriitor contemporan cu Oscar Wilde, *Scrisoare către tata*. Kafka îi reproșează tatălui său că, din cauza lui, nu doar că nu a reușit să își găsească iubirea, nefiind capabil să își unească destinele cu o altă ființă, ci îi aduce în prim-plan și incapacitatea pe care acesta i-a provocat-o în a se simți îndeajuns de bun, de iscusit. Astfel, autorul specifică întocmai că o treaptă pe care el reușea să o urce simboliza pentru tatăl său un nimic adesea și că nu putea să aibă însemnătate decât în momentul în care ar fi putut conta în viața și în concepțiile aprobate de tatăl acestuia. Oscar, în schimb, în opera sa, subliniază că fiecare treaptă pe care un om decide să o înalțe diferă de la persoană la persoană și, că, întocmai, trăirile și percepțiile fiecăruia dintre noi sunt diferite

și, prin urmare, ar trebui diferențiate după cum aduc sau nu un folos gândirii, evoluției umane, considerând, astfel, că nivelul la care acesta a reușit să fie este unul cu atât mai relevant pentru societate, aducând un raport evident colectivității, cu cât nivelul la care se afla Alfred era unul rușinos, care dezonoarează frumosul și justetea. Astfel, doresc a corela scrisoarea pe care Kafka găsește să o dedice tatălui său, cu o eventuală scrisoare pe care însuși Lord Alfred Douglas ar fi putut să o închine lui Wilde, dacă ar fi avut, bineînțeles, nu ocazia, căci de ea ar fi putut profita în nenumărate rânduri, ci curajul de a fi autentic și de a spune, astfel, lucrurilor pe nume.

De aceea și episodul procesului, când, precum Wilde subliniază, Bosie nu a făcut altceva decât să se închine, încă o dată, tatălui său, prin a îi reda puterea de a se opune relației sale și de a îi oferi capacitatea de a nu fi de acord cu ceea ce acesta simțea. Se conturează, astfel, inaptitudinea acestuia de a putea să se impună în fața tatălui, resimțită nu ca un impardonabil gest, ci mai mult ca un gest demn de milă, tocmai pentru că mila nu este deloc un sentiment nobil, ci unul care repudiază tot ce ține de frumos, de buna-credință, de celest, întocmai precum acesta a găsit să clădească.

Vincit omnia veritas, iar Wilde își găsește, după cum acesta ne prezintă, nu doar alinarea, ci și veridicitatea celor ce au fost, în Divinitate. Zilele petrecute în închisoare l-au făcut să ajungă la un consens între sine și Dumnezeu, ca o putere care le nimicește pe cele care, astfel devin neînsemnate. Consideră că ar fi lipsit de sens să poarte cu el, după ieșirea din negură, amintirea închisorii ca un loc unde s-au petrecut doar rele, doar atrocități, ci să regăsească în acel loc un simbol al restabilirii conexiunii cu sinele. Pedepsa poate fi aplicată în așa fel încât să vindece, nu să rănească, căci *legile sunt de fier*, însă modul în care acestea sunt aplicate este întocmai acela ce rănește cel mai puternic. Refuză, așadar, să ia la eliberare pedeapsa închisorii cu el ca pe o *dezonorare*, ci întocmai ca pe o, deși forțată, imperioasă reconectare a sinelui cu materia efemeră a vieții umane. Este conștient că, odată ce va fi eliberat, se va găsi singur și în necesitatea de a porni totul, poate de la capăt, poate ca un alt om, însă este decis să reușească să învingă această încercare a vieții tocmai prin puterea pe care credința în Dumnezeu i-o oferă. Astfel, nu îi va fi frică să fie singur la finele acestui episod din viața sa, căci a reușit să comunice cu spiritul ființei sale, să cadă la pace, să cunoască liniștea și să îl cunoască pe Dumnezeu, prin înțelegerea, atât cât e cu putință, a ceea ce El a lăsat să fie pe pământ, cu durerile și bucuriile prezente în orice clipă trăită.

Tristi fummo/ nell'aer dolce che dal sol s'allegria, învederează poziția pe care decide să o proclame în fața celor ce decid să rămână triști, deși au posibilitatea să își schimbe viața, ori măcar poziția de pe care o privesc, uneori fără putință. Făcând, așadar, referire la *Divina*

Comedie a lui Dante Alighieri, Wilde ne trimite, mai exact, la *Cântul VII al Infernului*, *Cercul al patrulea și al cincilea: zgârciții și risipitorii; mâniașii* care, spunând: <<Am fost- zic ei- înfiți în glod acum,/ tot triști în dulcea soarelui lumină/ purtând în noi mereu amarul fum,/ și-aici noi ne-ntristăm în neagra tină!>>/ *Ăst imn le gâlgâia din gât bol-bol,/ căci n-au putiț-a spune-o vorbă plină*. Astfel, ceea ce dorea Wilde să sublinieze era tocmai necesitatea omului de a găsi în compania unui alt muritor, tocmai pentru a se simți parte a acestui pământ, parte a acestei societăți. Poate că omul nu este făcut să fie singur, după cum Marin Sorescu, în poezia sa, *Adam*, avea să ne arate, căci acesta, *cu toate că se afla în rai, se plimba pe alei preocupat și trist pentru că nu știa ce-i lipsește*. Acesta fiind momentul în care Dumnezeu o creează pe Eva, dându-i, astfel, lui Adam posibilitatea de a se găsi aproape de un seamăn de al său, cu care își poate împărtăși trăirile specifice ființei. Prin urmare, și Wilde simțea necesitatea comunicării, a regăsirii propriei persoane în actele și în emoțiile altora, iar nu mare i-a fost mirarea atunci când a conștientizat că cele mai curate și mai fără de interes persoane față de propria-i ființă erau chiar acelea din închisoare: paznicii, colegii de celulă. Ei își urmau propriul destin, nefiind preocupați de ceea ce Wilde era nevoit să simtă, ci mai curând fiind dornici să creeze un mediu înconjurător care să le permită să coexiste fără alte probleme ce aveau să fie în plus pe lângă cele pe care deja le resimțeau, trăgându-și pedepsele, ori îndatoririle. Mai consideră acesta că este nedrept să te silești să rămâi în același punct, să nu încerci să îți întreci condiția, doar pentru că este mult mai comod să nu-ți depășești cunoscutul. Viața își are tocmai originile în necunoscut, în taina creației și, prin urmare, omul, spre a se auto-desăvârși, nu se poate trezi zi de zi în același punct și să spere la minuni. *Câteodată oamenii se împiedică de adevăr, dar de cele mai multe ori se ridică și merg mai departe* (Emil Cioran), iar întocmai acest adevăr stă dincolo de ceea ce putem vedea doar printr-o simplă privire. Este cu totul necesar să privim dincolo de ceea ce găsim evident, de ceea ce nu prezintă curiozități și să continuăm să ne îndoim de ceea ce întâmpinăm, spre a putea să înțelegem, chiar cu prețul unor greșeli, căci *errare humanum est sed perseverare diabolicum*, după cum însuși filosoful Lucius Annaeus Seneca a spus cu dibăcirea-i caracteristică stoicismului.

Mai subliniază Wilde, prin epistola sa, despre Cristos ca având *ceva unic*, rândurile ce urmează în scrierea sa simțindu-se ca un soi de declarație sinceră, spunând că nu îi este frică de Divinitate, ci, dimpotrivă, este sigur că îl va înțelege și că întocmai acolo își va găsi liniștea de care are atâta nevoie. *Cel mai romantic, adică cel mai autentic, este când vorbește despre Păcătos. Lumea l-a iubit întotdeauna pe Sfânt pentru că este cel mai aproape de perfecțiunea lui Dumnezeu. Cristos, prin instinctul său divin, pare a-l fi iubit întotdeauna pe păcătos,*

pentru că este cel mai aproape de perfecțiunea omului, spune acesta despre Cristos. Aceste rânduri simbolizează toată nădejdea pe care și-o varsă cu bună-credință și conștient, deopotrivă, în mâinile Sale, ca un gest de încredere totală, de pocăință, recunoscându-și atât pasiunile, care l-au condus acolo unde se regăsește scriind aceste cuvinte, cât și vina în toate cele ce le-a întreprins, ca un elogi adus vieții, elogi care nu face altceva decât să mai surprindă, încă o dată, esența vieții, aceea de a trăi, de a te bucura, de a fi în comuniune cu sinele și cu natura, ca materie în care sufletul prinde trup.

Ar putea fi considerat de prisos să încerc să mai evidențiez mai mult de atât iubirea pe care acesta a simțit-o față de Alfred. Pot doar conchide prin a spune că a fost o iubire sinceră, care nu își găsea interese sub o altă formă decât aceea a aprecierii celui de lângă exact așa cum este, exact cu toate plăcerile ori durerile pe care ființa le aduce, printr-o iubire care *nu se târguiește la piață*, și prin ceea ce omul poate resimți, orbește, atunci când toate simțămintele sale sunt negate. După cum iubirea este oarbă, așa și ura, căci în natură totul este despre echilibru.

Aș dori să marchez esența scrierii exact prin a încheia, poate *ex abrupto*, cu un citat din operă, precum am și început periplusul nostru: *Și, în cele din urmă, trebuie să te iert. Trebuie. Nu scriu această scrisoare spre a sădi amărăciunea în inima ta, ci spre a o smulge din a mea. De dragul meu, trebuie să te iert.*